

Magyarország Alkotmánybírósága

1015 Budapest Donáti u. 35-45.

A Székesfehérvári Törvényszék Büntetés-végrehajtás Csoportja útján

1.

SZÉKESFEHÉRVÁRI TÖRVÉNYSZÉK BÜNTETÉS-VÉGREHAJTÁSI CSOPORTJA	
SZÉKESFEHÉRVÁR	
Érk:	2019 JÚL 30 103.
Példány:	1 Mell: 4 db
Az ügyirat száma:	28. Bv. 461/2017/29.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

képviselőjében eljárva (ügyvédi meghatalmazás P/1. szám alatt csatolva) a következő

alkotmányjogi panasz indítványt

terjesztem elő.

Kérelem

Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az alábbiakban részletesen kifejtendő indokok alapján a Székesfehérvári Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportjának 28.Bv.461/2017/19. számon hozott végzését (P/2. számon csatolva) és az azt helybenhagyó, Székesfehérvári Törvényszék 7.Bpkf.83/2019/2. számú végzését (P/3. számon csatolva), mint alaptörvény-ellenes bírói döntést megsemmisíteni szíveskedjék.

Jogalap

Kérelmem anyagi jogi jogalapja Magyarország Alaptörvényének III. Cikke, (kínzás és embertelen bánásmód tilalma) és XXVIII. cikk (1) bekezdése (tisztességes eljáráshoz való jog).

Kérelmem eljárásjogi alapja az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI törvény 27. § (1) bekezdése, amely alapján az Alkotmánybíróság felülvizsgálja a bírói döntés Alaptörvénnyel való összhangját, és megsemmisíti az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az Alaptörvénnyel ellentétes bírói döntést.

Indítványozó személyes érintettsége

Az Indítványozó személyes érintettségét igazolja, hogy a végzések az Indítványozó büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (továbbiakban Bv. tv.) 10/A. § szerinti kártalanítási ügyében születettek, melyben kérelmezői minőségben vett részt.

SZKENNELT IRAT

Határidő

A **P/3.** szám alatt csatolt végzést 2019. május 28. napján kézbesítették Indítványozó jogi képviselője részére, így az Abtv. 30. § (1) alapján az alkotmányjogi panasz határidőben kerül benyújtásra.

Jogorvoslati lehetőségek kimerítése

Megállapítható, hogy indítványozónak a támadott végzésekkel szemben további jogorvoslati lehetőség nem volt biztosítva. A Bv.tv. 51. § (5) bekezdése értelmében büntetés-végrehajtási bíró és a törvényszék másodfokú határozatával szemben csak a Be. szerinti törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslatnak van helye, amely kezdeményezésére Indítványozónak nincs lehetősége.

Alapvető alkotmányjogi jelentőség és bírói döntést érdemben befolyásoló Alaptörvény-ellenesség

A jelen ügy tárgyát képező alkotmányossági kérdés gyakorlatilag megegyezik az Alkotmánybíróság IV/1833/2017-es számú határozatának alapját képező ügyben felmerült kérdéssel, amellyel kapcsolatban a t. Alkotmánybíróság nem csupán megállapította, hogy a visszaható hatályú jogalkalmazás sérelmével összefüggésben állított alapjogi sérelem a bírói döntést érdemben befolyásolhatta, de kimondta a bírói döntés alaptörvényellenességét és megsemmisítette a Székesfehérvári Törvényszék végzéseit. A Székesfehérvári Törvényszéknek a Bv.tv. 10/A.§ szerint alapvető jogokat sértő elhelyezési körülményekkel kapcsolatos kártalanítási eljárásokban kitartóan gyakorolt visszaható hatályú jogalkalmazásának eredményei a jelen beadványban támadott végzések is: az eljáró bíróságok nem a visszaható jogalkalmazás tilalmával összhangban értelmezték a Bv.tv-t.

A jelen beadványban támadott végzések olyan bírói jogértelmezés eredményeként születtek, ami sérti az Alaptörvény B) cikkéből fakadó jogállamiság elvét és a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 2. § (2) bekezdését is, mely jogszabályhelyek a visszaható hatály tilalmát rögzítik – kötelezve a jogalkalmazót is. Jelen beadvány nem a bíróság által alkalmazott jogszabályhely (Bv. tv. 436. § (10) bekezdés b) pont) visszaható hatálya miatti Alaptörvény-ellenességének megállapítása – tekintettel arra, hogy ezen rendelkezéseket az Alkotmánybíróság 3295/2018. (X.1.) számú határozatában alkotmányosnak találta -, hanem annak kimutatása, hogy a jogalkotói szándékkal ellentétes bírói jogértelmezés visszaható jelleggel olyan követelményeket állított Indítványozó jogainak érvényesítéséhez, melyeknek megfelelni már nem tud. Az Alaptörvény 28. cikkének értelmében a bíróságoknak a jogszabályokat azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban kell értelmezni, azonban a

kártalanítási eljárásban az eljáró bíróság ezzel ellentétes módon értelmezte és alkalmazta a releváns jogszabályokat, amelynek eredményeként olyan döntések születtek, amik sértik Indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. Cikkében biztosított tisztességes eljáráshoz való jogát.

Az ügy alapvető alkotmányjogi jelentőségét támasztja alá az is, hogy a támadott végzések Indítványozónak több Alaptörvényben védett jogát is sértik. Indítványozó tisztességes eljáráshoz való jogát a jelen ügy tárgyát képező bírósági eljárások teljesen kiüresítették, nem csupán a visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmának megszegésével, de a tényállás-tisztázási és indokolási kötelezettség teljes figyelmen kívül hagyásával is. Indítványozó panaszának tárgya tehát a vonatkozó indokolás hiánya is, hiszen az indokolt döntés a tisztességes eljáráshoz való jog immanens részét képezi. Az indoklás hiánya pedig különösen sérelmes egy olyan eljárás során, amelyben Indítványozónak nyilvánvalóan objektív nehézségekkel kell szembesülnie minden bizonyíték beszerzésekor.

Az ügy kiemelt jelentősége továbbá abban is megmutatkozik, hogy Indítványozó emberi méltóságát is érinti, hiszen az Alaptörvény III. Cikkében foglalt kínzásnak, embertelen, megalázó bánásmód tilalmának, a Magyar Állam általi be nem tartását kompenzáló eljárás során sérültek Indítványozó Alaptörvényben védett jogai. Mindezt a jelen beadványban tárgyalt kérdéssel a t. Alkotmánybíróságnak érdemben kell foglalkoznia.

A panasz hangsúlyozottan nem ütközik az ún. negyedfokú jogorvoslat tilalmának elvébe, a beadványban foglaltakat semmiképpen nem lehet ekként értelmezni, az egyértelműen ellentétes lenne az Indítványozó előadásával és annak szándékolt tartalmával, mely tehát nem „önmagában” támadja a bírói döntéseket, hanem a fentiekben már jelzett és a továbbiakban részleteiben kifejtendő alkotmányjogi kontextusban.

Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI törvény 52. § (5) bekezdése értelmében az Indítványozó kéri adatai zártan kezelését.

...

I.

TÉNYEK

Indítványozó 2017. március 6. napján kártalanítás iránti kérelmet (P/4. számú melléklet) nyújtott be az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt, melyek 2013. január 21. napja és 2015. szeptember 20. napja közötti időtartamban álltak fent és melyekből Indítványozónak igen súlyos sérelmei származtak.

Indítványozó a kérelmében előadta, hogy az alapvető jogokat sértő elhelyezés körülményeire tekintettel 2015. december 21-én panasszal fordult az Emberi Jogok Európai Bíróságához (továbbiakban: EJEB), a kérelmét az EJEB **3259/16.** számon nyilvántartásba vette (az iktatásról szóló tájékoztató másolata eredeti kérelemhez csatolva).

Indítványozó sérelmezte fogva tartása körülményeit, különös tekintettel a jogszabályban előírt mozgástér biztosításának hiányára, a zárkában elhelyezett mellékhelyiség szilárd fallal történő elválasztásának hiányára, a nem megfelelő higiénára, szellőztetésre és rovarirtásra, a zuhanyzási lehetőségek ritkaságára és a meleg víz gyakori hiányára, a rendszeres szabad levegőn tartózkodás lehetőségének hiányára, az étkezés és a szállítás nem megfelelő körülményeire, valamint a nem megfelelő egészségügyi ellátásra.

A Zala Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetben és a Közép-dunántúli Országos Büntetés-végrehajtási Intézet baracskai objektumában az Indítványozó zárkájában elhelyezett mellékhelyiség egy rothadó falappal volt elválasztva, a szellőztetés nem volt megoldva. Mindhárom fogva tartási helyen a zárkában csótányok és poloskák, az udvaron patkányok voltak és kifogásolta, hogy az ágynemű rendszeresen koszos volt, azt nem cserélték kellő rendszerességgel.

Indítványozó számára zuhanyzásra a Zala Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetben és a Közép-dunántúli Országos Büntetés-végrehajtási Intézet baracskai objektumában mindössze heti 2 alkalommal 5 perc állt rendelkezésre. A zuhanyzó mindkét intézetben koszos, gombás, penészes volt, és szinte soha nem volt meleg víz. A Közép-dunántúli Országos Büntetés-végrehajtási Intézet martonvásári objektumában egyáltalán nem volt lehetősége zuhanyzásra, csupán munkavégzéskor volt lehetősége minimális mosakodásra.

Szabad levegőn tartózkodásra Indítványozónak a Zala Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetben mindössze 1 óra állt rendelkezésre. A szűk sétaudvaron ekkor körülbelül 70-80 fő tartózkodott egyszerre, és a sétán kívül más tevékenységre nem volt lehetőség. Jelentős sérelmet okozott, hogy Indítványozó a Közép-dunántúli Országos Büntetés-végrehajtási Intézet baracskai és martonvásári objektumában munkavégzés miatt nem tudott részt venni a sétán.

A Zala Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetben Indítványozó kizárólag a szabad levegőn tartózkodás erejéig hagyhatta el a zárkáját. Indítványozó napi 8 órában egy szeméttelen dolgozott, mely munkához nem biztosítottak számára megfelelő védőfelszerelést, tisztálkodási lehetőséget, nem tudott tiszta helyen, megfelelő higiéniai körülmények között étkezni.

Indítványozónál a szabadulását követően poszttraumás stresszt és depresszív tüneteket diagnosztizáltak, amelynek kiváltó oka a szabadságvesztés büntetés végrehajtásának módja volt. Az ezzel kapcsolatos orvosi szakvéleményt a kártalanítási kérelemhez mellékelte.

Ezen körülmények súlyosságának megfelelően indítványozó a kártalanítás összegét a Bv. tv. 10/A.§ (3) alapján az egy napra eső legmagasabb ezerhatszáz forintos összegével kérte számítani: indítványozó 973 napot töltött alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények között, ennek megfelelően $973 \times 1600,-$ vagyis 1.556.800,- (azaz egymillió-ötszázötvenhatezer-nyolcszáz) forint kártalanítás lett volna megállapítható.

Indítványozó kártalanítási kérelmét a Székesfehérvári Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 28.Bv.461/2017/19. számú végzésében a 2013. január 21. napja és 2015. április 29. napja közötti fogvatartási időre érdemi vizsgálat nélkül, a 2015. április 30. napja és 2015. szeptember 20. napja közötti időszakra elutasította.

A büntetés-végrehajtási csoport végzésében megállapította, hogy Indítványozó a Bv. tv. 436. § (11) bekezdésben előírt igényérvényesítési határidő szerint nyújtotta be kérelmét, és mivel 2015. június 10. napja után nyújtotta be az EJEB-hez címzett kérelmét, annak elbírálására a 436. § (10) bekezdés b) pontjának második fordulata alkalmazandó.

Ugyanakkor ezt követően a bv. bíróság az elhelyezési körülmények vizsgálatakor a Bv. tv. 10/A. § (4) bekezdésének utolsó mondatát alkalmazta – melyről az Alkotmánybíróság IV/1833/2017. számú határozatában kimondta, hogy nyilvánvalóan az új kártalanítási jogintézmény hatálybalépését – azaz 2017. január 1. napját – követően előforduló megszakadási körülmények tekintetében alkalmazandó, és a Bv. tv. 436. § (10) és (11) bekezdései nem tartalmazzak a fenti, megszakadásra vonatkozó előírást, sőt az alkalmazását kifejezetten kizárják.

Mindezt figyelmen kívül hagyva a bíróság a bv. intézet által közölt zárkaadatok alapján megállapította, hogy 2015. április 30. napjától az elítélt szabadulása napjáig folyamatosan biztosítva volt 3 négyzetméternél nagyobb mozgástér, tehát az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények 2015. április 30. napján megszűntek, amihez viszonyítva az Indítványozó EJEB-hez címzett kérelme 6 hónapon került benyújtásra, tehát nem jogosult a Bv. tv. 10/A. § szerinti kártalanításra.

A végzés ellen Indítványozó fellebbezést (P/5. számú melléklet) nyújtott be, amiben elsősorban kérte, hogy a Székesfehérvári Törvényszék másodfokú tanácsa az első fokon eljáró Székesfehérvári Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportjának 28.Bv.461/2017/19. számon hozott végzését a büntetőeljárásról szóló 2017. XC. törvény (továbbiakban: Be.) 406. § (1). § bekezdés b) pontja alapján változtassa meg olyan módon, hogy kötelezze az államot az Indítványozónak 2013. január 21. napjától 2015. szeptember 20. napjáig tartó alapvető jogokat sértő fogvatartásának idejének időtartamára az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények súlyosságának megfelelően megállapított kártalanítás kifizetésére, amit a kártalanítás egy napra első legmagasabb ezerhatszáz forintos összegével kért számítani.

Másodsorban kérte, hogy amennyiben a rendelkezésre álló iratok alapján nincsen mód az ügy érdemi elbírálására – az elsőfokú eljárás Be. 592. § (1) bekezdés szerinti megalapozatlansága okán – a másodfokú bíróság helyezze hatályon kívül a Székesfehérvári Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportjának 28.Bv.461/2017/19. számon hozott végzését és utasítsa új eljárás lefolytatására.

Valamint a kártalanítási kérelemben foglaltak fenntartása mellett kérte a Törvényszéket, hogy a 28.Bv.461/2017 ügyszámú, kártalanítási eljárásban a Be. 266. § (1) bekezdés b) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 25. § (1) bekezdése és a 32. § (2) bekezdése alapján jelen eljárás felfüggesztése mellett forduljon egyedi normakontroll kezdeményezéssel az Alkotmánybírósághoz, kérve a következő jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének és nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását jelen ügyben: A Bv.tv. 436. § (10) bekezdés b) pont: „(...) kivéve, ha a fogvatartott az EJEB-hez címzett kérelmét 2015. június 10. napját követően nyújtotta be és a kérelem beérkezésekor a jogsértés megszűnésétől számított több mint hat hónap telt el.”

Fellebbezésének indoklásában Indítványozó kifejtette, hogy a kártalanítási kérelméhez kérelmező csatolt egy táblázatot, melyben leírta fogvatartása körülményeit és az általa szolgáltatott adatok jelentősen eltérnek a bv. intézet nyilvántartásának adataitól a négyzetméter és a zárkában elhelyezett személyek számát tekintve, és arra vonatkozóan is adatokat szolgáltatott Indítványozó, hogy mely időszakban mely objektumában volt elhelyezve a Közép-dunántúli Országos Bv. Intézetnek. A bíróság rögzítette, hogy a büntetés-végrehajtási intézet nem szolgáltatott adatot az Indítványozó 2015. szeptember 20-i elhelyezési körülményeire vonatkozóan, ezért a bíróság vélelmezte, hogy az elhelyezési körülmények a korábbi napokhoz képest változatlanok voltak, annak ellenére, hogy Kérelmező kérelmében rögzítette, hogy a

Martonvásári Objektumból átszállításra került a Baracscai Objektumba 2015. szeptember 19-én.

Tehát az elsőfokon eljáró bíróság nem csupán hiányosan állapította meg a tényállást, de ezzel összefüggésben el is utasította a kártalanítási kérelmet, pedig ha megállapítható lett volna, hogy 2015. szeptember 19-én és szeptember 20-án nem volt biztosított a jogszabályban előírt mozgástér, vagy más alapvető jogot sértő körülmény állt fenn - a bíróság egyébként jogsértő értelmezése szerint - az EJEB-hez benyújtott kérelmére vonatkozóan a 6 hónapos benyújtási határidőt attól a naptól kellett volna számítani.

Indítványozó tehát egyértelműen rögzítette fellebbezésében, hogy jogi álláspontja szerint a végzés tényállása megalapozatlan, és a bíróság nem megfelelően állapította meg az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények megszűnésének dátumát arra tekintettel, hogy az EJEB a túlszűfolttség megállapíthatósága körében figyelembe vette, hogy az Európa Tanács Kínzás Elleni Bizottsága (CPT) a többszemélyes zárkák esetén fogvatartottanként 4 négyzetméter mozgástérrel jelöl meg minimális európai standardnak. Ezen kívül a *Varga and Others v. Hungary* ügyben az EJEB kimondja, hogy önmagában a 3 négyzetméter mozgástér biztosítása még nem garantálja, hogy a fogvatartott elhelyezése nem sérti a kínzás tilalmát, csupán annyit állapít meg, hogy a 3 négyzetméternél kisebb mozgástér már mindenképpen a kínzás tilalmába ütközik.

A kártalanítási eljárás bevezetésével a jogalkotói szándék egyértelműen az EJEB által kialakított gyakorlatnak megfelelően működő kompenzáció bevezetése volt. A 2013. évi CCXL. törvény és ehhez kapcsolódóan más törvények módosításáról szóló 2016. évi CX. törvény indokolásában is az EJEB joggyakorlatának megfelelő jogorvoslati rendszer létrehozását jelöli meg a jogalkotó célként: „A módosítás annak elérésére, hogy az EJEB elvárásainak megfelelő **hatékony hazai jogorvoslat** keretében, hazai fórum előtt legyenek orvosolhatók a zsúfolt körülmények közötti fogvatartás miatti jogsérelmek, egy új, *sui generis* jogintézményként vezeti be a jogsérelemmel arányban álló, hatékony kompenzációt biztosító kártalanítási eljárást.”

Erre tekintettel tehát abban az esetben is lehetnek a fogvatartási körülmények alapvető jogot sértően megalázóak, amikor a fogvatartottnak a 3 négyzetméternél nagyobb mozgástér biztosított, mivel minden olyan esete a fogvatartásnak, amikor a fogvatartott szenvedése és megaláztatása nagyobb, mint amely szenvedés és megaláztatás a szabadságvesztés büntetés elkerülhetetlen velejárója, sérti a kínzás tilalmát. Ezt sérelmet előidézheti a fogvatartáshoz

kapcsolódó számos körülmény, amelyeknek mérlegelésénél tekintettel kell lenni a fogvatartott egyedi egészségi és szellemi állapotára.

Különösen ilyen körülmény a nem megfelelően elválasztott mellékhelység, különböző rovarok (csótány, poloska, tetű) jelenléte, a természetes fény és levegőhöz való hozzájutás hiánya. Az elsőfokú bíróság ezért jogsértően állapította meg, hogy az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények megszűntek, amikor szimplán megállapította, hogy a 3 nm felett volt. A bíróságnak az előbbieken említett egyéb körülményeket is vizsgálnia kellett volna, különös tekintettel arra, hogy Indítványozó ezeket a körülményeket egyértelműen kártalanítási igénye tárgyává tette, és ezen körülmények hatására szabadulása után poszttraumás stressz szindrómával diagnosztizálták.

A Székesfehérvári Törvényszék 7. Bpkf.83/2019/2. számú végzésében az elsőfokú végzést helybenhagyta. Az Indítványozó 7 oldalas fellebbezését elbíráló másodfokú, mindössze másfél oldalas végzés teljes egészében nélkülözi az indokolást. Az Indítványozónak az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeinek megvizsgálásáról való számadást nem tartalmaz, kizárólag az elsőfokú végzés szövegezésének és indokolásának rövid megismétlésére szorítkozik.

• • •

II.

A BÍRÓI DÖNTÉS ALAPTÖRVÉNYELLENESSÉGÉNEK AZ OKA

Mielőtt a bírói döntés alaptörvény ellenességének okait részletesen kifejtem, előzetesen hivatkozom az Alkotmánybíróságnak a magyar állam nemzetközi jogi kötelezettségeinek teljesítésével kapcsolatos gyakorlatára, elvárásaira.

Az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdése azt a kötelezettséget rója az államra, hogy nemzetközi jogi kötelezettségeinek teljesítése érdekében biztosítsa a nemzetközi jog és a magyar jog összhangját. A *pacta sunt servanda* elvéből következően tehát az Alkotmánybíróságnak és a rendes bíróságoknak akkor is követnie kell a strasbourgi joggyakorlatot, az abban meghatározott alapjogvédelmi szintet, ha saját megelőző, „precedens-határozataiból” ez kényszerűen nem következne (1718/B/2010. AB határozat).

A kínzás és embertelen bánásmód tilalmának megsértése – Alaptörvény III. Cikk

A kínzás, az embertelen vagy megalázó bánásmód, illetve büntetés tilalmát az Alaptörvény mellett valamennyi jelentős nemzetközi emberi jogi egyezmény is előírja.

Az Európa Tanács tagállamai 1987. november 26. napján Strasbourgban aláírták a kínzás és az embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmód megelőzéséről szóló európai egyezményt (Magyarországon az 1995. évi III. törvény hirdette ki), amely kifejezetten azt a célt szolgálja, hogy a szabadságuktól megfosztott személyeknek a kínzás és az embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmód elleni védelmét nem bírósági, hanem megelőző jellegű, látogatáson alapuló eljárások segítségével erősítsék. Az 1. cikk alapján jött létre a CPT, amely a részes államokban tett látogatások során vizsgálja meg a fogvatartottakkal való bánásmódot, majd jelentéseiben - amennyiben ez szükséges - ajánlásokat, javaslatokat tesz az érintett államnak. Az Európa Tanács számos dokumentumban foglalkozott a fogvatartottakkal kapcsolatos megfelelő bánásmóddal, amelyek közül - jelen ügy tárgyára figyelemmel - kiemelést érdemel a Miniszteri Bizottság Rec. (2006) 2. számú ajánlása az (új) Európai Börtönszabályokról, valamint a Miniszteri Bizottság R (99) 22. számú ajánlása a börtönök túlszűfolttságáról és a börtönnépesség növekedéséről.

Az EJEB esetjoga

Az Egyezmény 3. Cikkét az egyik legalapvetőbb cikkének kell tekinteni, amely az Európa Tanácsot megalkotó demokratikus társadalmak alapértékeit testesíti meg (lásd: *Pretty v. Egyesült Királyság*, no. 2346/02, § 49, ECHR 2002-III). Ellentétben az Egyezmény más rendelkezéseivel, abszolút módon van megfogalmazva, kivétel, fenntartás, az Egyezmény 15. Cikke szerinti eltérés lehetősége nélkül (lásd: *Chahal v. Egyesült Királyság*, 1996. november 15., § 79, *Reports* 1996-V).

Az embertelen bánásmódnak el kell érnie egy bizonyos súlyosságot ahhoz, hogy a 3. Cikk hatálya alá essen. Ezen minimumszint értékelése relatív, az eset összes körülményétől függ, mint például a bánásmód természetétől és körülményeitől, időtartamától, fizikális és mentális hatásától és, bizonyos mértékben, az áldozat nemétől, korától és egészségi állapotától (lásd: *Costello-Roberts v. Egyesült Királyság*, 1993. március 25., § 30, Series A no. 247-C, és *A. v. Egyesült Királyság*, 1998. szeptember 23., § 20, *Reports of Judgments and Decisions* 1998-VI).

Az EJEB következetes ítélkezési gyakorlata értelmében kizárólag a jogszerű bánásmód vagy büntetés bizonyos formáihoz szükségszerűen kapcsolódó szenvedésen túlmenő, további szenvedés és megalázás sérti az Egyezmény 3. cikkében foglalt tilalmat. A személyi

szabadságtól való megfosztáshoz vezető intézkedések (jellemzően valamely kényszerintézkedés vagy szabadságvesztés büntetés okán történő fogvatartás) gyakran járnak együtt ezzel a körülménnyel, ezért az államnak biztosítania kell, hogy egy személy fogvatartásának körülményei ne sértsék az adott személy emberi méltóságát. Az államnak ennek megfelelően garantálnia kell, hogy az intézkedés végrehajtásának módja és formája nem teszi ki a személyt a fogvatartásával elkerülhetetlenül együtt járó szenvedés szintjén túlmenő szorongásnak vagy megpróbáltatásnak, illetve azt is, hogy - egy büntetés-végrehajtási intézettől elvárható mértékben - a fogvatartott egészsége és jóléte megfelelően biztosított legyen (*Kudta v. Lengyelország* [GC], (30210/96.), 2000. október 26., 92-94. bekezdés).

Az Alkotmánybíróság releváns gyakorlata

Az Alkotmánybíróság a kínzás, embertelen, megalázó bánásmód, illetve büntetés abszolút tilalmát kimondó rendelkezés [Alkotmány 54. § (2) bek., illetve Alaptörvény III. cikk (1) bek.] tartalmának részletes kifejtésével először a 32/2014 (XI. 3.) számú határozatában foglalkozott. Ebben a döntésében az Alkotmánybíróság megállapította, hogy bár az Alaptörvény külön cikkben szabályozza az emberi élethez és méltósághoz való jogot (II. cikk) és a kínzás, embertelen, megalázó bánásmód, illetve büntetés tilalmát (III. cikk), az alkotmányozó hatalom normaszerkesztési módja csupán formai különállást valósít meg, így az Alkotmánybíróság értelmezésében a III. cikk (1) bekezdésében megjelenő tilalmak az emberi élethez és méltósághoz való jog megsértése tilalmának önálló, speciális megfogalmazásai is egyben. E felfogás összhangban van az Egyezmény 3. cikkének EJEK által kibontott tartalmával is, amely szerint az említett tilalmak megszegése az emberi méltóság sérelmét is jelenti.

A fogvatartottak alapjogaiba "[...] történő beavatkozás jogalapját a büntetőeljárásban meghozott jogerős ítélet teremti meg, a tényleges korlátozás, beavatkozás azonban a végrehajtás menetében történik. Az egyének helyzetében jogilag ugyan az elítélés, ám ténylegesen a végrehajtás ténye váltja ki az érzékelhető változást." [5/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 27, 31., legutóbb megerősítve: 30/2013. (X. 28.) AB határozat, ABH 2013, 892, 902.] Az Alkotmánybíróság mindezekre figyelemmel hangsúlyozza, hogy **a kínzás, az embertelen vagy megalázó bánásmód, illetve büntetés tilalmának abszolút jellegéből következik, hogy érvényesülését minden esetben - így a fogvatartás végrehajtása során is - biztosítani kell.**

Fenti elvek jelen ügyre alkalmazva

Jelen beadványban támadott bírósági végzések sértik az Alaptörvény III. Cikkét, mivel nem biztosítanak kompenzációt Indítványozónak szabadságvesztés büntetés végrehajtása során

elszenvedett kínzás tilalmába ütköző sérelmek miatt, olyan sérelmeket is kompenzáció nélkül hagyva ezzel, mint a mellékhelyiség megfelelő elválasztásának hiánya – ami abban az esetben is rendkívül súlyos megalázó körülmény, ha a jogszabályban előírt mozgástér biztosított, mivel meghaladja a szabadságvesztés büntetéssel immanensen együtt járó megaláztatásokat.

Hangsúlyozandó, hogy az Indítványozó ezen sérelmeiért semmilyen kompenzációt nem kapott a Törvényszék határozatai értelmében. A kínzás- és embertelen bánásmód tilalma jellegéből fakadóan olyan alapjog, melynek sérelme sokszor csak utólagos kompenzációval orvosolható. Jelen ügyben a büntetés-végrehajtási intézmények állapota miatt az állam nem képes biztosítani az emberhez méltó fogvatartási körülményeket, pedig erre kötelezettsége lenne.

Az elsőfokú döntés indokolásából egyértelmű, hogy a biztosított mozgástér nagyságán kívül a kérelem tárgyává tett egyéb sérelmeket egyáltalán nem vizsgálták. A bíróságnak tekintettel az EJEB esetjogára vizsgálnia kellett volna ezen körülményeket is, még abban azon időszakok tekintetében is, amikor a jogszabályban előírt mozgástér biztosított volt. **A kártalanítás minden olyan napra jár, amelyet az elítélt vagy az egyéb jogcímen fogvatartott az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények között töltött,** és nem csak a megfelelő nagyságú mozgástér biztosításának hiánya okozhatja az alapvető jogok sérelmét. Az EJEB esetjoga következetes abban a tekintetben, hogy minden olyan körülmény a kínzás tilalmába ütközik, ami a fogvatartással elkerülhetetlenül együtt járó szenvedés és megaláztatás mértékét meghaladja. Az Egyezmény 3. cikke alapján az államnak azt kell biztosítania, hogy a személy fogvatartására az emberi méltóság tiszteletben tartásával összeegyeztethető feltételek között kerüljön sor, hogy az intézkedés végrehajtásának módja és módszere ne vesse az egyént a fogvatartással óhatatlanul együtt járó szenvedés elkerülhetetlen szintjét meghaladó erősségű gyötrelem és nehézség alá (ld. *Kudla v. Poland* [GC], no. 30210/96, §§ 92-94, ECHR 2000-XI).

Minderre Indítványozó fellebbezésében is felhívta az eljáró bíróság figyelmét azonban a másodfokú végzés indokolása nem tartalmaz arra vonatkozóan információt, hogy ezen érveket a bíróság bármilyen formában megfontolta volna.

A tisztességes eljáráshoz való jog megsértése

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése deklarálja a tisztességes eljáráshoz való jogot. Az Alkotmánybíróság klasszikus megfogalmazásában: „a tisztességes eljáráshoz való jog az Alkotmányban explicit módon nem nevesített, de az alkotmánybírósági gyakorlatban az 57. § (1) bekezdésébe foglalt független és pártatlan bírósághoz való jog, illetve a 2. § (1)

bekezdéséből eredő eljárási garanciák védelmének egymásra vonatkoztatásából tartalmilag levezetett alkotmányos alapjog” [315/E/2003. AB határozat].

„A „tisztesleges eljárás” (*fair trial*) követelménye nem egyszerűen egy a bíróságnak és az eljárásnak itt megkövetelt tulajdonságai közül (ti. mint „igazságos tárgyalás”), hanem [...] az Alkotmány alkotmányi rendelkezésben foglalt követelményeken túl – különösen a büntetőjogra és eljárásra vonatkozóan – az általában elfogadott értelmezése szerint a *fair trial* olyan minőség, amelyet **az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni**. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint **az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás „méltánytalan” vagy „igazságtalan”, avagy „nem tisztesleges”** [6/1998. (III. 11.) AB határozat].

A tisztesleges bírósági eljáráshoz való jog értelmezésére vonatkozó alkotmánybírósági gyakorlat tekintetében a 3025/2016. (II. 23.) AB határozat indokolásának [19] bekezdése szerint „egy eljárás tisztességességét mindig esetről estre lehet csak megítélni, a konkrét ügy körülményeinek figyelembe vételével, ettől függetlenül ugyanakkor nevesíteni lehet számos olyan követelményt, amelyeknek egy eljárásnak meg kell felelnie ahhoz, hogy tisztességessé minősüljön.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében a tisztességességi eljáráshoz való jog vizsgálata kapcsán a szükségességi-arányossági teszt alkalmazása is indokoltá válik. Az Alkotmánybíróság III/1522/2014. számú 2014. november 11-én kelt határozatában mondta ki a következőket: „A jelen ügyben azt kellett megvizsgálni, hogy a keresetindítási határidő rövide, mint a bírósághoz való fordulás jogának, valamint a tisztességességi eljáráshoz való jognak a korlátozása megfelel - e az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében írt szükségességi - arányossági tesztnek, mely szerint alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.” [emlétt határozat 152.]

Figyelemmel arra, hogy a t. Alkotmánybíróság több döntésében is hivatkozta és rendszeresen figyelemmel van a strasbourgi székhelyű Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatára, az alábbiakban a tisztességességi eljárás kapcsán ezen fórum gyakorlatát is hivatkozzuk. A Bíróság esetjoga értelmében a tisztességességi eljáráshoz való jogra való hivatkozás megillet minden olyan személyt, aki úgy véli, hogy jogellenes beavatkozás történt valamely jogának gyakorlásába, és aki azt panaszolja, hogy nem volt lehetősége arra, hogy igényét a 6. cikk 1. bekezdésében

támasztott követelményeknek megfelelően bíróság elé terjessze. (ld. *Le Compte, Van Leuven and De Meyere v. Belgium*, 23 June 1981, § 44, Series A no. 43)

Az eljárás tisztessége követelményének sérelmét az EJEB csak akkor tartja megállapíthatónak, ha azt a per későbbi szakaszaiban sem orvosolták. A Bíróság többször megállapította, hogy a tisztességes eljárás kapcsán a szabályozás a Részes Állam hatásköre, annak megtartása pedig a nemzeti bíróságok elsődleges feladata. A Bíróság az ilyen természetű ügyekben az Egyezmény értelmében azt vizsgálja, hogy maga az egész eljárás természete tisztességesnek minősíthető-e. (*Elsholz v. Germany* [GC], no. 25735/94, § 66, ECHR 2000-VIII)

- *Indokolási kötelezettség alkotmányos követelményének megsértése*

Az Alkotmánybíróság – összefüggésben a döntés indokolásának ügyfél jogorvoslatát segítő jellegével – az indokolást alátámasztó bizonyítékokkal kapcsolatosan arra a konklúzióra jutott, hogy **„azoknak megfelelő alapot kell teremteniük a hatékony jogorvosláshoz.”** [630/B/2005 AB határozat]. A bizonyítékok figyelembe vételénél pedig a hatóságoknak elsődlegesen azt kell szem előtt tartaniuk, hogy a tényállás teljes mértékben feltárásra kerüljön.

Az Alkotmánybíróság által vizsgált, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy **döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia.** Az indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme az **eljárási szabály alaptörvény-ellenes alkalmazását jelenti.** Az Alkotmánybíróság 7/2013. (III.1.) számú határozatában megállapította, hogy az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság eljárásában szereplő feleknek **az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposítással megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon.** Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket.

Fenti gyakorlat jelen ügyre vonatkoztatva

Indítványozó rendkívül részletes kártalanítási kérelmet terjesztett elő, azonban a szabadságvesztés jelentős részének elhelyezési körülményeivel kapcsolatban a bíróság – a visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmát a következőkben kifejtendő módon megsértve – érdemi vizsgálatot nem folytatott le, és a vizsgált időszak tekintetében is csupán a biztosított mozgástér nagyságával kapcsolatban tett megállapításokat. A végzés ellen előterjesztett

fellebbezésében Indítványozó részletesen kifejtette a bírósággal ellentétes jogértelmezését és ezzel kapcsolatos jogi érvelését, azonban indítványozónak az ügy lényegére vonatkozó észrevételeire vonatkozó kellő alapossággal elvégzett vizsgálatra utaló nyomokat a másodfokú végzés indokolásában nem lehet találni. A jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket áttekintve megállapítható, hogy az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket fogalmazott meg Indítványozó a fellebbezésben, ezekre a bíróság mégsem reagál érdemben az elsőfokú végzést helybenhagyó döntésében. Ebből következően a jelen indítványban támadott bírósági végzések sértik az Alaptörvény XXVIII. Cikkének (1) bekezdéséből következő, az indokolási kötelezettségre vonatkozó alkotmányos követelményt.

- *A visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmával ellentétes jogértelmezés*

Az Alkotmánybíróság 3154/2019. (VII. 3.) számú határozatában a Székesfehérvári Törvényszék 1.Bpkf.226/2017/2. számú végzésének alaptörvény-ellenességét és megsemmisítését kimondva megállapította, hogy a Bv.tv. 10/A. § (4) bekezdés utolsó mondata nyilvánvalóan az új kártalanítási jogintézmény hatálybalépését – azaz 2017. január 1. napját – követően előforduló megszakadási körülmények tekintetében alkalmazandó. Ez a jogszabály szövegéből is egyértelműen következik, hiszen az értelmező rendelkezés alkalmazási körét egyértelműen a 10/A. § (4) bekezdés – a rendelkezés szóhasználata szerint: „[e] bekezdés” – vonatkozásában állapítja meg. A Bv.tv. 10/A. § (4) bekezdés utolsó mondatának tehát a hatálybalépés előtti időszakra történő alkalmazása sérti a tisztességes eljáráshoz való jogát az Indítványozónak jelen eljárásban is. Jelen ügy esetében is levonható az a következtetés, hogy a bíróság – az átmeneti rendelkezéseket részben figyelmen kívül hagyva – a Bv.tv. 10. § (4) bekezdésének alkalmazásával olyan körülményt értékelt az Indítványozó terhére, amelynek 2017. január 1. napját megelőzően nem tehetett eleget. Magától értetődő ugyanis, hogy a fentiekben említett időszakban még nem is létező jogintézmény vonatkozásában előírt kötelezettség (igényérvényesítési határidő) betartása fogalmilag kizárt a jogintézmény hatálybalépését megelőzően. A Székesfehérvári Törvényszék jogértelmezése tehát a vizsgált időszakban még nem létező jogszabályi kötelezettség megkövetelésével, azaz az elbírált időszakban még nem hatályos jogszabály alkalmazásával döntött az indítványozó számára hátrányosan a kártalanítási igényről és ezzel megsértette az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében garantált visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmát, ami miatt sérült Indítványozó tisztességes eljáráshoz való joga.

A fenti megállapítások szempontjából nem releváns, hogy Indítványozó az EJEB-hez intézett beadványát 2015. június 10. napját követően (2015. december 21-én) nyújtotta be, mivel a

beadvány benyújtásakor még szintén nem lehetett figyelemmel a 2017. január 1. napjától hatályos jogszabály alaptörvény-ellenes bírói értelmezésére. Indítványozótól természetesen nem várható el, hogy az EJEH-hez címzett beadvány benyújtásakor ne csupán az EJEH esetjogára és az Egyezményre legyen tekintettel, hanem egy még nem létező jogi normára is. Indítványozó hazai hatékony jogorvoslati lehetőség hiányában, az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények megszűnésétől számított hat hónapos határidőn belül terjesztette elő kérelmét az EJEH-hez, melyet - értelemszerűen mivel az határidőn belül került benyújtásra – az EJEH nyilvántartásba vett 3259/16-os ügyszámon.

Hangsúlyozandó, hogy jelen ügyben a tisztességes eljárás alkotmányos követelményének megsértését elsősorban az a bírói jogértelmezés eredményezi, ami a jogalkotói szándékkal és az Alaptörvény Q) és B) cikkének (1) bekezdéséből következő jogbiztonság követelményével ellentétes módon, visszamenőlegesen olyan követelményt állít Indítványozó jogérvényesítéséhez, melynek természetesen nem tud megfelelni. A visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmával ellentétes bírói jogértelmezés azzal valósult meg, hogy jelen ügyre a Bv. 436. § (10) bekezdés b) pontját alkalmazták a Bv. tv. 10/A. § (4) bekezdésével, ami egyébként ellentétes a jogszabály céljával is.

Jelen beadvány tárgya nem a bíróság által alkalmazott jogszabályhely (Bv. tv. 436. § (10) bekezdés b) pont) visszaható hatálya miatti Alaptörvény-ellenességének megállapítása, hanem annak kimutatása, hogy a bíróság önkényes jogértelmezése – ahogy az már az Alkotmánybíróság 3154/2019. (VII. 3.) számú határozatában megállapításra került - jelen ügyben is a tisztességes eljárás sérelmét eredményezte.

A bíróság nem vizsgálhatta volna jelen ügyben, hogy az elhelyezési körülmények a Bv. tv. 10/A.§ (4) bekezdése szerinti határidő alapján – a jogszabály hatálybalépését megelőzően – mikor szakadtak meg, ez egyértelműen következik a Bv. tv. 436. § (11) bekezdéséből és abból ahogy a 10/A.§ (4) bekezdés a rendelkezés szóhasználata szerint is a megszakadást csak „e bekezdés alkalmazásában” kell figyelembe venni, azonban ezen bekezdés 2017. január 1. napját követően fennálló fogvatartás esetében alkalmazható.

Tehát a Bv. tv. 10/A. § (4) bekezdésében meghatározott jogvesztő határidő kezdetének megállapítására vonatkozó rendelkezés alkalmazásának Indítványozó esetében nem lett volna helye – mivel azt a Bv. tv. 436. § (11) bekezdése kizárja, hiszen ennek hiányában visszamenőleges hatállyal kellene teljesíthetetlen követelményeknek megfelelnie a kérelmezőknek.

Természetesen, ha Indítványozó szabadságvesztés-büntetésének végrehajtása során volt olyan periódus, amikor alapvető jogai nem sérültek, akkor azokra a napokra nem jár neki kártérítés de ez eljárásjogi akadályát nem képezhette volna a kérelme elbírálásának, maximum az öt megillető kártalanítási összeg arányos csökkentésének.

- A fegyveregyenlőség elvének megsértése

Sérült továbbá a tisztességes eljárás követelményéhez kapcsolódóan a fegyveregyenlőség elve. Ki kell emelni, hogy az Indítványozó a kártalanítási eljárás során a bizonyítékok beszerzése tekintetében összehasonlíthatatlanul nehezebb helyzetben van, mint a Magyar Állam, és a büntetés-végrehajtási intézetek. A büntetés-végrehajtási bíró, ha eltérő tényállítást lát a kártalanítási kérelemben előadottakban és büntetés-végrehajtási intézet által előterjesztett véleményben, minden esetben a büntetés-végrehajtási intézet által hivatkozott információkat fogadja el, a kártalanítási kérelem benyújtója észrevételt nem tehet a bv. intézet véleményére. Az EJEB gyakorlata (lásd *Varga and Others v. Hungary*) is hangsúlyozza, hogy kérelmezőnek nyilvánvalóan objektív nehézségekkel kell szembesülnie minden bizonyíték beszerzésekor, az *affirmanti incumbit probatio* elve ezért nem tartható, mivel lényegében kizárólag a büntetés-végrehajtási intézetek vannak abban a helyzetben, hogy a bizonyítékokhoz teljes körűen hozzáférjenek.

Jelen esetben ráadásul a bíróságok a tényállás megfelelő felderítése nélkül, indokolási kötelezettségüket megsértve jártak el, adott időszakban csupán vélelmezték az elhelyezési körülmények állapotát és Indítványozó ezzel kapcsolatban tett észrevételeit teljes mértékben figyelmen kívül hagyták a másodfokú eljárásban. Indítványozó alapjogsérelmének és az azt kompenzálendő kártérítési összegnek a vizsgálatokor nem csupán a zárkákban egyidejűleg elhelyezett személyek és a zárka alapterületének összevetésére kell figyelemmel lenni, de egyéb, az EJEB joggyakorlatában megállapított követelményekre és faktorokra, így a szabad levegőn tartózkodás mennyiségére és gyakoriságára, a higiéniai körülményekre és akár az étel minőségére vagy éppen a gyógyszeres ellátást igénylő fogvatartottakra való intézeti reakcióra. Ez következik a jogszabály szövegéből és az azt nyomatékosító Miniszteri indokolásból is, amikor a „kártalanítás minden alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények között töltött nap után jár” kitételben az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmény kifejezést használja. Az Alaptörvény 28. cikke a jogszabályok céljának megállapításával kapcsolatban kiemeli, hogy a preambulumban mellet a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni, ezért a fent hivatkozott Miniszteri indokolást és arra tekintettel az EJEB vonatkozó esetjogát a kártalanítási eljárás során nem lehet figyelmen kívül hagyni. Így a túlsúlyfolság problémájának megoldásán kívül egy általánosabb – a kínzás

tilalmába ütköző minden – körülményre kiterjesztő értelmezést tesz lehetővé. Sőt, tekintettel az EJEB esetjogára ezt meg is követeli.

Összefoglalás

Természetesen az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése a tisztességes bírósági eljáráshoz biztosít jogot, és nem azt garantálja, hogy annak eredménye minden esetben helyes lesz. Jelen esetben a bíró jogértelmezése a Bv. tv. 10/A. § szerinti kártalanítási eljárás lényegével ellentétes, azzal, hogy a kérelmezők a fogvatartás alatt elszenvedett sérelmeikért egy hazai fórum előtt hatékony jogorvoslatban részesüljenek.

A kártalanítási kérelem tárgyává tett egyéb sérelmek kivizsgálására vonatkozó pontos adatok nélkül a végzések indokolása az ügy tényállásának lényegi elemeit nélkülözi. Az indokolás teljes hiánya megkérdőjelezi a bírói mérlegelés alaposágát. A fellebbezési eljárás során az alapügyben érvényesítendő eljárási követelményeket, az indokolási kötelezettségre vonatkozó jogszabályi előírásokat egyaránt szem előtt kell tartani. Jelen ügyben azonban a fellebbezésben támadott hiányos indokolást egy még hiányosabb bírósági vizsgálatra utaló másodfokú döntéssel hagytak helyben. Olyan eljárásjogi garanciák sérültek, amelyek általánosságban, de jelen ügy sajátosságaira tekintettel különösen súlyos mértékben sértik a tisztességes eljáráshoz való jogot.

A t. Alkotmánybíróság gyakorlata is rámutat arra, hogy a tisztességes eljáráshoz fűződő jog körébe tartozik a hatékony bírói jogvédelem követelménye, amely szerint a jogi szabályozással szemben alkotmányos igény, hogy a perbe vitt jogokról a bíróság érdemben dönthessen. Önmagában a bírói út igénybevételének formális biztosítása ugyanis nem elegendő az eljárási garanciák teljesedéséhez, hiszen az alkotmányos szabályban előírt garanciák éppen azt a célt szolgálják, hogy azok megtartásával a bíróság a véglegesség igényével hozhasson érdemi döntést. A tisztességes eljárás követelménye tehát magában foglalja a hatékony bírói jogvédelem igényét is.

A jogalkotó Bv. tv. 436. § (11) bekezdésében egyértelművé tette, hogy a Bv. tv. 10/A. §-ában rögzített jogvesztő határidőt, csak a jogszabály hatálybalépésétől kezdődően lehet alkalmazni, a bíróság azonban ezt teljes mértékben figyelmen kívül hagyta és visszamenőleges hatállyal alkalmazta, ami az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből következő jogbiztonság követelményét megsértve a tisztességes eljárás sérelmét okozta.

Az alapjogkorlátozás vonatkozásában annak indokoltságát, illetve arányosságát kell vizsgálni. Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése rögzíti az alkotmányos alapjogkorlátozás kritériumait. Eszerint alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely

alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. Jelen esetben nem azonosítható az az alkotmányos érték sem, aminek védelmében indokolt a korlátozás, ebből következően az arányosság kérdése fel sem merülhet.

Kelt. Budapest, 2019. július 25.

Indítványozó képviselőjében:

dr. Karsai Dániel

ügyvéd

Karsai Dániel Ügyvédi Iroda

Karsai Dániel Ügyvédi Iroda

dr. Karsai Dániel András